RESOLUTIE VAN DE RAAD

van 15 juli 2003

over sociaal en menselijk kapitaal — Opbouw van sociaal en menselijk kapitaal in de kennismaatschappij: leren, werken, sociale samenhang en gender

(2003/C 175/02)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

(1) MEMOREREND dat de Europese Raad tijdens zijn bijeenkomst in Lissabon in maart 2000 heeft gepleit voor een informatiemaatschappij voor iedereen, en heeft onderstreept dat er in menselijke hulpbronnen moet worden geïnvesteerd, dat iedere burger over de vaardigheden moet beschikken die nodig zijn om in deze nieuwe informatiemaatschappij te leven en te werken, en dat alle aspecten van de gelijkheid van mannen en vrouwen moeten worden bevorderd, inclusief het terugdringen van de segregatie op de arbeidsmarkt.

(2) MEMOREREND dat diezelfde Europese Raad zich ten doel heeft gesteld, voor 2010 de arbeidsparticipatie zo dicht mogelijk bij 70 % te brengen en de arbeidsparticipatie van vrouwen te verhogen tot een gemiddelde van méér dan 60 %, en dat de Europese Raad tijdens zijn bijeenkomst in Stockholm van 23 en 24 maart 2001 tussentijdse streefcijfers voor de Gemeenschapsarbeidsparticipatie heeft vastgesteld, evenals een tegen 2010 te bereiken streefcijfer van 50 % voor oudere werknemers.

(3) REKENING HOUDEND MET het feit dat de Europese Raad tijdens zijn bijeenkomst in Brussel in maart 2003 in het kader van de Europese werkgelegenheidsstrategie het belang van investeren in menselijk kapitaal en levenslang leren heeft aangemerkt als voorwaarde voor het bevorderen van het Europese concurrentievermogen, het bereiken van hoge groei- en werkgelegenheidspercentages en het evolueren naar een kenniseconomie en dat hij er in dat verband heeft op aangedrongen dat het tienjarenprogramma inzake de doelstellingen voor onderwijsstelsels wordt uitgevoerd.

(4) MEMOREREND dat een van de door de Europese Raad tijdens zijn bijeenkomst in Nice in december 2000 goedgekeurde en door de Raad in december 2002 herziene doelstellingen voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting is het potentieel van de kennismaatschappij en van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën volledig te benutten en ervoor te zorgen dat niemand daarvan wordt uitgesloten, waarbij bijzondere aandacht moet worden besteed aan de behoeften van mensen met een functiebeperking.

(5) MEMORERENDdat de sociale partners, door middel van hun zelfstandig werkprogramma en overeenkomstig de nationale tradities en praktijken alsmede de niet-gouvernementele organisaties een sleutelrol moeten spelen, met name bij het overbruggen van de digitale kloof, door toegang voor allen tot de kennismaatschappij te bevorderen en door het daaruit voortvloeiende potentieel, met name in termen van banen en kwalificaties, te benutten.

(6) MEMOREREND dat de Raad in zijn resolutie van 8 oktober 2001 inzake „e-insluiting" — Benutting van de mogelijkheden van de informatiemaatschappij ten behoeve van sociale insluiting [1] onder meer de lidstaten oproept kansarmen een opleiding in informatie- en telecommunicatietechnologieën (ICT) en ander onderricht te geven, computeralfabetisme te bevorderen, partnerschappen van alle belanghebbenden te bevorderen en het principe van gendergelijkheid in het beleid inzake e-insluiting te integreren.

(7) MEMOREREND dat er overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad van Barcelona in maart 2002 behoefte is aan maatregelen om ervoor te zorgen dat alle burgers de nodige basisvaardigheden bezitten, vooral op ICT-gebied, in het bijzonder groepen als werkloze vrouwen.

(8) MEMOREREND dat het Actieplan e-Europa 2005 een centrale plaats voor e-leren inruimt en maatregelen voor „herscholing met het oog op de kennismaatschappij" omvat en dat in de conclusies van de Raad over „ICT en e-businessvaardigheden in Europa" van december 2002 is gewezen op de noodzaak om de inspanningen voor het overbruggen respectievelijk aanpakken van de nog steeds bestaande kloven en wanverhoudingen inzake e-vaardigheden vol te houden en op te voeren.

(9) MEMOREREND, in het kader van het Europees Jaar van personen met een handicap 2003, de mogelijkheden voor participatie van mensen met een handicap in de kennismaatschappij en hun behoefte aan een drempelvrije toegang, alsmede de resolutie van de Raad van 6 februari 2003 betreffende „e-toegankelijkheid" — verbeteren van de toegang van mensen met een functiebeperking tot de kennismaatschappij [2].

(10) REKENING HOUDEND MET de conclusies van de Conferentie „Social and human capital in the knowledge society: policy implications" (oktober 2002), met als centrale thema de synergie van sociaal en menselijk kapitaal op het gebied van economische groei en sociale samenhang.

(11) REKENING HOUDEND MET de conclusies inzake de deelname van vrouwen aan en hun toegang tot ICT die na de 47e vergadering van de VN-Commissie inzake de Positie van de Vrouw (New York, maart 2003) zijn overeengekomen.

---

[1] PB C 292 van 18.10.2001, blz. 6.

[2] PB C 39 van 18.2.2003, blz. 5.

(12) REKENING HOUDEND MET de Ministeriële Conferentie „Gender en ICT" — (Athene, 5 en 6 mei 2003), die is gewijd aan de risico's en de kansen van de kennismaatschappij op het stuk van gendergelijkheid.

(13) REKENING HOUDEND MET het werkdocument van de Commissie dat is opgesteld met ondersteuning van de Groep op hoog niveau werkgelegenheids- en sociale dimensie van de informatiemaatschappij (ESDIS), getiteld „Building the Knowledge Society: Social and Human Capital Interactions" [1],

1. ERKENT dat de in individuele vaardigheden omgezette en in sociale netwerken aanwezige kennis een sleutelrol vervult in de context van de strategie van Lissabon, die tot doel heeft de Europese Unie de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie ter wereld te maken, die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang.

2. ONDERSTREEPT de noodzaak van het ontwikkelen van positieve interacties tussen sociaal en menselijk kapitaal op met name drie gebieden: leren, het werk en sociale samenhang, waarbij de genderdimensie in al deze gebieden moet worden geïntegreerd.

3. ROEPT de lidstaten OP de aspecten van sociaal en menselijk kapitaal in overweging te nemen bij het plannen, ontwikkelen en uitvoeren van hun beleid en hun initiatieven, in het bijzonder op de volgende gebieden:

a) Leren

— het bestaande beleid en de lopende initiatieven inzake onderwijs en opleiding bevorderen, met name door op dit gebied kwaliteit te waarborgen door doeltreffender te investeren en de complementariteit tussen onderwijs-, beroepsopleidings- en werkgelegenheidsbeleid te versterken en aldus de basis te leggen voor het stimuleren van een nieuwe, duurzame economische groei binnen het kader van de strategie van Lissabon;

— de nieuwe mogelijkheden voor onderwijs en opleiding in het kader van permanente educatie, zoals e-leren en leren op de werkplek, bevorderen met inachtneming van de behoeften en de prioriteiten van vrouwen, en het belang onderstrepen van extra inspanningen op gebieden als transparantie, validering en erkenning van niet-formeel en informeel leren en het certificeren van vaardigheden om de mobiliteit te verhogen;

— de vaardigheden bevorderen die nodig zijn in de kennismaatschappij, waaronder niet alleen basisvaardigheden op ICT-gebied, maar ook meer algemene vaardigheden zoals cognitieve vaardigheden, „leren leren", werken in teamverband en het oplossen van problemen;

— het belang benadrukken van synergieën tussen leraren, ouders, lokale gemeenschappen, NGO's en bedrijven voor de opbouw van menselijk en sociaal kapitaal via onderwijs en opleiding;

— onderstrepen dat het van cruciaal belang is mensen, met name laag opgeleiden, te motiveren om deel te nemen aan levenslang leren op het werk, ook waar het leermethoden betreft, en benadrukken dat bedrijven moeten worden aangemoedigd om daaraan deel te nemen;

b) Werken

— ondernemingen, met name KMO's, aansporen mede met gebruikmaking van de structuurfondsen en met inachtneming van de mededingingsregels, bij het introduceren van innovatieve werkmethoden, zoals netwerken, clustering, e-business en e-werk;

— het potentieel van oplossingen op het gebied van organisatorisch leren en kennisbeheer gebruiken ter versterking van het sociaal en het menselijk kapitaal in de ondernemingen en ter bevordering van innovatie en concurrentievermogen;

— benadrukken dat het van belang is dat alle werknemers in hun specifieke ondernemingen en organisaties volledig worden betrokken en terdege worden geschoold bij de invoering van innoverende werkpraktijken, organisationeel leren en kennisbeheer die verandering kunnen helpen bevorderen en zich derhalve bewust zijn van de voordelen ervan in de vorm van groter concurrentievermogen en een hogere kwaliteit van het arbeidsleven;

— het sociaal kapitaal op plaatselijk niveau met inachtneming van de mededingingsregels bevorderen door middel van samenwerking met de sociale partners, het bedrijfsleven, de universiteiten, onderzoekscentra, NGO's en plaatselijke overheden;

— mede met gebruikmaking van de structuurfondsen specifieke initiatieven aanmoedigen om het probleem aan te pakken dat hoog opgeleiden meer leermogelijkheden hebben en daar in de praktijk ook meer gebruik van maken dan minder goed opgeleiden, die juist het meest van opleiding zouden profiteren, zoals vrouwen en oudere werknemers;

[1] Definities van de Groep ESDIS:
Menselijk kapitaal: individuele kennis, vaardigheden, bekwaamheden en eigenschappen die het persoonlijke, het sociale en het economische welzijn vergemakkelijken.
Sociaal kapitaal: netwerken en deelname aan het openbare leven, samen met gedeelde normen, waarden, cultuur, gewoonten en praktijken, vertrouwen en begrip, die de samenwerking in of tussen groepen bij het nastreven van gemeenschappelijke doelstellingen vergemakkelijken.

— het creëren van nieuwe taken en activiteiten en de vaststelling van nieuwe beroepsprofielen als instrument voor innovatie, banenschepping, productiviteitsverhoging en vergroting van het menselijk kapitaal;

c) Sociale samenhang

— een inclusieve kennismaatschappij bevorderen door middel van de verdere ontwikkeling van het e-insluitingsbeleid, om met name de door nieuwe technologieën geboden mogelijkheden voor insluiting van mensen met een handicap te benutten, en door middel van de economische ontwikkeling van achtergestelde gebieden;

— de positieve rol van de sociale economie, van initiatieven voor plaatselijke ontwikkeling en van lokale gemeenschappen bij de opbouw van sociaal kapitaal bevorderen;

— wijzen op het belang van formele en informele sociale netwerken, waaronder digitale netwerken, voor sociale samenhang en het evenwicht tussen flexibiteit, zekerheid en levenskwaliteit;

— de door ICT geboden nieuwe mogelijkheden voor participatie en vrijwilligerswerk bevorderen;

— iedere ongelijkheid in de toegang tot nieuwe technologieën voor mensen die ouder zijn dan 40 voorkomen en de betrokkenheid van de potentiële beroepsbevolking in het kader van de Europese werkgelegenheidsstrategie stimuleren;

d) Gender

— het genderperspectief overeenkomstig de beginselen van gendermainstreaming volledig in alle onder a), b) en c) genoemde gebieden integreren;

— ertoe bijdragen dat vrouwen meer te zeggen krijgen in de kennismaatschappij en zorgen voor gelijke kansen bij de toegang tot leidende functies in het bedrijfsleven en het openbare leven;

— de huidige verschillen tussen mannen en vrouwen bij de toegang tot ICT-opleidingen en -banen alsmede het gebruik van ICT aanpakken;

— volledige deelname van vrouwen, inclusief vrouwen met een functiebeperking, aan het beroepsleven mogelijk maken, onder meer door adequate opvangvoorzieningen voor kinderen en andere personen ten laste te bieden;

— de arbeidsomstandigheden van vrouwen in de kennismaatschappij onderzoeken en alle noodzakelijke aanpassingen bevorderen;

— de mogelijkheden benutten die ICT biedt voor het scheppen van nieuwe banen, in het bijzonder e-werk, door het combineren van beroepstaken en gezinstaken te vergemakkelijken, en voor de ontwikkeling van afstandsonderwijsprogramma's, met name voor vrouwen op het platteland;

— het gebruik van ICT als doeltreffend instrument voor de verspreiding van informatie en de bescherming en steun tegen gendergeweld bevorderen;

— beleidsmaatregelen ontwikkelen ter ondersteuning van economische initiatieven van vrouwen in de ICT-sector en ter bevordering van gelijke deelname aan desbetreffende netwerken;

— de gevolgen van seksegebonden verschillen in studiekeuze aan het licht brengen, evenals de gevolgen daarvan voor het beroepsleven en het sociale leven en in het bijzonder meer vouwen aansporen om hoger onderwijs te volgen in studierichtingen die samenhangen met de informatiemaatschappij;

— ervoor zorgen dat naar sekse uitgesplitste gegevens omtrent het gebruik van ICT worden verzameld zodat desbetreffende indicatoren kunnen worden ontwikkeld.

4. NEEMT NOTA van de toezeggingen die de sociale partners in het kader van hun zelfstandig werkprogramma reeds hebben gedaan en BEVEELT hun AAN overeenkomstig de nationale tradities en praktijken:

a) meer aandacht te schenken aan de opleiding van mannen en vrouwen in de kennismaatschappij;

b) bijzondere aandacht te besteden aan de voortzetting van hun initiatieven die bevorderlijk zijn voor gelijke kansen voor mannen en vrouwen bij de toegang tot opleiding, zoals gezinsvriendelijke praktische regelingen en hun initiatieven betreffende mensen met een handicap;

c) hun inspanningen voor de uitvoering van hun in 2002 vastgesteld kader voor actie inzake permanente educatie voort te zetten en speciale aandacht te besteden aan de bovengenoemde aspecten;

d) nieuwe manieren en mogelijkheden te verkennen en te bestuderen om op de veranderende werkplek menselijk en sociaal kapitaal te helpen opbouwen;

e) vooruitgang te boeken op het gebied van het maatschappelijke verantwoord ondernemen, mede gezien het gunstige effect daarvan op de ontwikkeling van plaatselijke gemeenschappen;

f) er op verschillende manieren toe bij te dragen dat een juist evenwicht tussen werken en leven wordt gevonden dat de burgers in staat stelt ten volle gezins- en gemeenschapsactiviteiten te ontplooien, zich met vrijwilligerswerk bezig te houden en aan het civiele en politieke leven deel te nemen;

g) bij de ontwikkeling van ICT-beleid bijzondere aandacht te besteden aan het genderperspectief om vrouwen en mannen gelijke toegang te verlenen tot ICT-banen.

5. VERZOEKT de Commissie:

a) bij al haar lopende beleidsmaatregelen en initiatieven, speciale aandacht te besteden aan die aspecten die het sociaal en menselijk kapitaal betreffen en daarbij te zorgen voor coördinatie en nodeloze overlappingen te voorkomen;

b) de centrale rol te onderstrepen van de vorming van netwerken, mede via ICT, tussen het hoger onderwijs, kenniscentra en onderzoeksinstellingen met het oog op de opbouw van sociaal kapitaal voor de ontwikkeling en de verspreiding van lesmateriaal en onderwijsmethodologie van hoge kwaliteit;

c) in samenwerking met de lidstaten voort te werken aan de analyse van vraagstukken in verband met menselijk en sociaal kapitaal, de veranderende wisselwerking tussen beide in de kennismaatschappij en hun gevolgen voor de levens- en arbeidsomstandigheden; op dit gebied geavanceerd onderzoek te verrichten, mede via haar gespecialiseerde centra;

d) op het gebied van sociaal en menselijk kapitaal met andere internationale instellingen en derde landen samenwerking aan te gaan of de bestaande samenwerking te intensiveren en een betere empirische analyse op dit gebied te ontwikkelen, mede met het oog op de VN-Wereldtop over de informatiemaatschappij in december 2003; en

e) bij de uitvoering en ontwikkeling van bovengenoemde activiteiten rekening te houden met het genderperspectief en na te gaan of gendereffectbeoordelingen op de vermelde gebieden nodig zijn om ongewenste nadelige effecten te voorkomen en de kwaliteit en de doeltreffendheid van het beleid te verbeteren.